

Weteran walk o Wolność i Niepodległość Polski

W niedzielę 22 stycznia, na cmentarzu parafialnym w Mosinie, miała miejsce skromna, patriotyczna uroczystość. Na grobie spoczywającego tu, zasłużonego dla obronności Ojczyzny pułkownika pilota balonowego Aleksandra Wańkowicza - powstańca wielkopolskiego 1918-1919, następnie wstawnego w obronie Sarnak podczas wojny polsko-bolszewickiej, umieszczona została oficjalnie tabliczka: „Weteran walk o Wolność i Niepodległość Polski”. To kolejny, ważny akcent dla oddania hołdu temu bohaterowi związanemu za życia z Mosiną.

Płk pil. bal. Aleksander Wańkowicz (1881-1947) był twórcą wielkopolskich oddziałów aeronautycznych, jednym z pionierów polskich wojsk balonowych. Jako dowódca pułku aeropiechoty podczas wojny polsko-bolszewickiej wstawił się skuteczną obroną Sarnak.

W okresie międzywojennym został patronem sławnych Krajowych Zawodów Balonowych nazywanych „małym Gordon Bennettem”. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych, medalem pamiątkowym Za Wojnę Lat 1918-1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, francuskim Krzyżem Kawalerskim Orderu Legii Honorowej, Orderem Korony Rumunii, Oficerskim Orderem Gwiazdy Rumunii, Orderem św. Anny II i II stopnia, Orderem św. Włodzimierza IV stopnia, Orderem św. Stanisława z mieczami II i III stopnia. Aleksander Wańkowicz był wieloletnim mieszkańcem Mosiny.

Na początku lat 30-tych, za życia Aleksandra Wańkowicza, XX Ministerstwo Spraw Wojskowych nadało nazwę jego imienia kompleksowi koszar 2 Batalionu Balonowego, Głównej Składnicy Balonowej i Wojskowej Wytwórni Balonowej w Legionowie. W czasach współczesnych postać tego bohatera została zapomniana.

Inicjatorem upamiętnienia płk. pil. bal. Aleksandra Wańkowicza zasłużonego dla obronności kraju jest lokalny regionalista, przewodnik historyczno-turystyczny [Robert Kiszurno](#), który zbadał jego losy.

15 sierpnia ubiegłego roku, ówczesny Burmistrz Gminy Mosina Przemysław Mieloch i Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddziału w Poznaniu Rafał Reczek odsłoniли w Mosinie, w Parku Strzelnica, obelisk pamięci tego bohatera.

(Relacja z uroczystości upamiętniającej płk. pil. bal. Aleksandra Wańkowicza - w artykule ["PAMIĘCI BOHATERA"](#).) Teraz, również dzięki staraniom Roberta Kiszurno, grób pułkownika na mosińskim cmentarzu wpisany został do ewidencji grobów Weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, prowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej. Świadcami umieszczenia na grobie weterana tabliczki pamiątkowej dokładnie w rocznicę jego śmierci, która przypadła 22 stycznia, była rodzina płk. Wańkowicza, mosińscy regionaliści i Prezes Stowarzyszenia Pilotów Wojskowych Poznań Krzesiny - mjr rez. Krzysztof Stobieniecki.

Po spotkaniu na cmentarzu, w parafialnej salce katechetycznej Robert Kiszurno przedstawił wyniki swoich badań nad biografią Aleksandra Wańkowicza, z prezentacją unikatowych fotografii. Jak zapowiada inicjator działań na rzecz upamiętnienia tej ważnej w historii walk o niepodległość Polski postaci, to nie koniec jego starań o należyte upamiętnienie pułkownika i popularyzację jego zasług dla Ojczyzny...

W roku 2018, w setną rocznicę odzyskania polskiej niepodległości, oddając hołd przeszłym pokoleniom, które swoją postawą oraz walką o niepodległą i suwerenną Ojczyznę walczyły przyczyniły się do wyzwolenia Narodu Polskiego, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

Do ewidencji grobów takich zasłużonych weteranów prowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej, z oznaczeniem tych mogił specjalną tabliczką, wpisani zostali dotąd Maria i Zbigniew Miczek - w czasie II wojny światowej żołnierze Armii Krajowej.

Teraz, dzięki staraniom Roberta Kiszurno, dołączył do nich grób Aleksandra Wańkowicza, związanego z Mosiną bohatera walk o polską niepodległość.

Tekst i fot. Joanna Nowaczyk